

Чим довести або спростувати таку сміливу чи сенсаційну гіпотезу? Автор книги йде далі і стверджує, що в більш пізні історичні періоди й інші правителі також попадали під вплив ісламу, даючи назву одному з підзаголовків у праці: «Чи могла Україна бути мусульманською країною?». Дослідник стверджує, що кримський хан Іслам III Гірей не випадково допомагав Б. Хмельницькому, а кримські татари називали його козаків кардаш-казагі (брат-козак). Зазвичай, мусульмани називають братами своїх одновірців. Серед аргументів на доказ того, що гіпотетично Б. Хмельницький міг прийняти іслам, згадується гравюра, опублікована в «Збірнику заміток» Йосипа Сенковського, «Кримське ханство» Василя Смирнова та Варшавське видання 1825 р. «Колекція турецьких живописів» під назвою «Богдан Хмельницький з кримським ханом під час мусульманської молитви. «Білі плями» родоvodu гетьмана показані через «караїмсько-мусульманську гілку». Виявилось, як зазначає Н.Касьяненко, що серед гетьманів було декілька караїмів: гетьман реєстровців Ілляш Караїмович, представник знатного роду Узун; гетьман Лівобережної України Іван Самойлович; гетьман Правобережної України Петро Суховієнко, який прийняв іслам та взяв собі мусульманське ім'я Шамай чи Ашпат – Мурза. Не менш цікаві історичні відомості містить дослідження колективу авторів під керівництвом Кокотюхи А.А. «Загадки історії України» (2010 р). Викладені нами відомості, безперечно, викликають інтерес, але наскільки вони достовірні, правдиві? Складно на сьогодні дати конкретно обґрунтовані відповіді. Але поле для дискусій відкривається дуже широке, а як відомо – під час суперечок народжується істина. Висновок очевидний: сучасну історичну літературу потрібно читати, але зважуючи на критичний підхід, шукати докази чи спростування і ... полемізувати.

РОЗВИТОК ПЛАНЕРИЗМУ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Степовий В.Р., Безродний Я.В., *студенти ПТ КІ СумДУ*

Значним етапом на шляху підкорення людиною неба став розвиток планеризму на початку ХХ ст. Перші відомості про побудову планерів у дореволюційній Росії відносяться до 1904 р. У Києві будував перші планери учень реального училища Георгій Адлер, у Криму – курсант Морського корпусу Костянтин Арцеулов, у Тифлісі – гімназист

Олексій Шиуков. Однак тоді їх спроби літати на цих планерах не мали успіху.

Наступний крок розвитку планеризму – діяльність повітряноплавальних гуртків і секцій, на базі яких велися наукові дослідження, проектування, будівництво і випробування планерів. В Україні такі гуртки були створені в 1905-1906 рр. при КПІ (планери Делоне й Адлера) та при Харківському технологічному інституті («Аеросекція» ім. Л.М. Мацієвича, засновник – професор Г.Ф.Проскура) в листопаді 1909 р. З 1910 р., окрім Москви, Києва, Петербурга, Тифлісу, планеризм розвивається в Нижньому Новгороді, Смоленську, Самарі, Тамбові, Харкові, Сумах, Іркутську, Томську, Читі. Поступово в планеризмі окреслюються 3 напрями: науково-дослідно-конструкторський, первинної літної підготовки, спортивний. Але з початком Першої Світової війни планерний рух практично занепадає.

Відродження й потужний розвиток планеризму в СРСР у 20-х роках пов'язаний з діяльністю «Аеро-Студії» при так званій «Летучей лабораторії» і гуртка «Парящий полет» та проведенням у Криму Всесоюзних планерних випробувань (1923 – 1935р.р, окрім 1926р.). 11 злетів, проведених у Криму, підготували плеяду висококласних пілотів, у цих змаганнях брали участь майбутні видатні вчені й конструктори авіаційної та космічної техніки: О.К.Антонов, С.В.Іллюшин, О.С.Яковлев, А.М.Туполєєв, С.П.Корольов, М.К.Тихонравов, Ю.А.Победоносцев, Д.Л.Томашевич, М.І.Гуревич, В.С.Пишнов, С.Н.Люшин, Г.Ф.Проскура, В.П.Ветчинкін, Б.Н.Шереметьєв, В.К.Грибовський та інші.

До засновників вітчизняного планеризму й організаторів проведення перших змагань у Криму (м. Коктебель) належить К.К.Арцеулов (1891-1980).

У II і III Всесоюзних планерних змаганнях брали участь й учні нашого навчального закладу – учасники конотопського планерного гуртка при Профшколі. У 1924 р. – із власноруч зробленим одномісним тренувальним планером «Ілліч» (А-6) за кресленнями планера А-5 (переможця I ВПВ) К.К.Арцеулова, у 1925р. – із навчальним планером – копією харківського планера «Пілот» за кресленнями М.І.Гуревича.

У музеї історії навчального закладу зберігаються унікальні фото 20-х років, на яких зображені: планер «Ілліч» (А-6), гуртківці за

роботою в майстернях технікуму, а також - групове фото активістів гуртка, учасників ВПЗ (*Юрченко Петро, Домашев Петро, Посошенко Борис, Дягтяр Володимир*, імена вказані на зворотному боці фото, там же є надпис, що на фото відсутні Микола Вікторович Певницький (начальник майстерень, інженер і голова Президії гуртка) і Єремеев Олександр (організатор, секретар Президії й перший керівник планерного гуртка). Зберігся також зошит-рукопис зі спогадами В. Дягтяря, де міститься цікава інформація про організацію та діяльність гуртка, обладнану в підвальному приміщенні будівлі по вул. Технічній, виставку-музей та її унікальні експонати, активну агітаційну-просвітницьку роботу гуртківців, підготовку та участь у ВПЗ конотопських студентів.

Про зародження планеризму й авіації розповідає експозиція першого залу єдиного на теренах СНД Музею на горі Клементьєва (Узун-Сирт), унікальні властивості якої відкриті саме К.Арцеуловим. Про причетність до розвитку планеризму конотопчан можна дізнатись, завітавши до музею історії нашого навчального закладу.

Керівник: Радько Т.М., керівник музею

1. Фото. Спогади В.Дягтяря. Фонди музею історії ПТ КІСумДУ і КІСумДУ.
2. Красильщиков А.П. Планеры СССР / А.П. Красильщиков. – М. : Машиностроение, 1991.

МУЗЕЙ ІСТОРІЇ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ – ЙОГО ДУХОВНА СКАРБНИЦЯ

Богатирьова І., студентка ПТ КІСумДУ

8 жовтня 2010 р., у день святкування 120-річчя ПТ КІ СумДУ і 10-річчя КІ СумДУ, зустрів своїх перших відвідувачів оновлений музей історії навчального закладу. Ініціаторами його створення були В.В. Бібик – директор КІСумДУ, Т.В. Гребеник – директор ПТ КІСумДУ, Т.М. Радько – автор тематико-експозиційного плану, керівник музею та О.І.Антонюк – художник-оформлювач.

Як і в кожній людині чи підприємстві, у нашого музею є своя біографія. Ми спробували її дослідити. «Нариси з історії технікуму» (автори: М.П.Срочко, К.В.Бойко, Ф.Д.Тоценко), спогади викладачів й учнів, рукописи яких збереглися в архіві технікуму, надають